

Ustalitev — stvar nas vseh

Z rahlo zakasnitvijo izpolnjujemo obljubo, dano v predzadnji številki Nsk pod zgornjim naslovom. Seznanjamo vas z vsebino razmišljanj Milana Jelenca in Jožeta Kavčiča.

Večina zadnjih političnih ocen v zvezi z gospodarskim položajem v naši republici izhaja iz ugotovitve, da se premalo zavedamo resnosti gospodarskih težav. Po mnenju Milana Jelenca tega ne bi mogli trditi za občinske organe ZK in večino osnovnih organizacij, saj posvečamo navedenim problemom osrednjo pozornost že od lanske jeseni sem. Pri tem velja njegova ugotovitev, da nam z dosedanjo politično akcijo ni v celoti uspelo te aktivnosti prenesti na slehernega delavca. Dejstvo je, meni tovariš Jelenc, da dosedanja politična akcija ni povzročila ustreznega ukrepanja v vseh sferah družbene reprodukcije, pri vseh gospodarskih in negospodarskih subjektih, da bi z učinkovitejšimi ukrepi izboljšali samoupravni in družbenogospodarski položaj z boljšim delom in večjo produktivnostjo.

Leta nazaj smo zgotavljali, da v našem gospodarskem sistemu premalo delujejo ekonomske zakonitosti. O tem je sodil: »Premalo smo upoštevali ekonomske kriterije pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Naša poslovna politika je bila ekstenzivna, večji dohodek je izhajal zgolj iz novih investicij, večjega zaposlovanja in višjih cen. Tudi gospodarjenje so stimulirali, in sicer tiste subjekte, ki so se tako obnašali.

Sedanja gospodarska gibanja in sprememba tečaja dinarja narokujejo tudi ukrepe za spremembo gospodarske politike v tekočem letu. Gre zlasti za spremembo v zvezi z zmanjšanjem dinarske rasti osebne, skupne in splošne porabe, a tudi investicijske potrošnje, kar v bistvu pomeni prilaganje vseh oblik porabe nižje rasti družbenega proizvoda. V ukrepih gospodarske politike druge faze so predvideni radikalni ukrepi na področju cen, ki naj bi bile pod družbeno kontrolo zveznega izvršnega sveta.

In naloge ZK in osnovnih organizacij?

Milan Jelenc meni, da je v zvezi z navedenimi ukrepi gospodarske politike bistveno že sedaj spremeniti predvidene razvojne načrte, ki niso realni in ne izhajajo iz objektivnih možnosti. Napačno in škodljivo bi bilo sprejemati temeljne planov za obdobje 1981 — 1985 nerealne,

kot marsikje so, in se izgovarjati, da bodo šele jeseni ukrepi tretje faze prinesli kriterije za planiranje v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Prav aktivnost osnovnih organizacij ZK, ki sedaj poteka, kaže, da so povsod začeli preverjati sprotne in predvidene investicije z vidiki njihove usklajenosti z družbeno dogovrjenimi kriteriji. Ti dajejo prednost zlasti investicijam, ki povečujejo dohodek in produktivnost dela, zmanjšujejo navezanost na uvoz in pospešujejo izvoz.

Naslednja naloga osnovnih organizacij je bila opredeljena za področje zunanjetrgovinske menjave, kjer se vsi prizadevamo, da poiščemo boljše rešitve bodisi z zamenjavo uvoženih surovin z domačimi, bodisi s spremembami proizvodnega programa.

Ko je govoril o zaposlovanju v tekočem letu je Milan Jelenc dejal:

»Na področju zaposlovanja se nikakor ne smemo usklajati z dogovorjeno stopnjo rasti, pa tudi bistvenih naporov za izboljšanje kvalifikacijske strukture ni čutiti. V teh razmerah gospodarjenja, v teh zaostrenih pogojih pridobivanja dohodka, ki mora izhajati predvsem iz večje produktivnosti dela, moramo stopnjo rasti zaposlenih znižati na minimum. Na tem področju nam manjka medsebojna povezava med organizacijami združenega dela v panogah in med njimi.

Glede nadaljnje aktivnosti ZK velja poudariti, da se ne smemo zadovoljiti s kakršnokoli trenutno kampanjo. Aktivnost komunistov na področju stabilizacije mora biti stalno prisotna v vseh organih in organizacijah, kjerkoli komunisti živijo in delajo. Torej ne sme nobena seja družbenopolitične organizacije ali samoupravnega organa potekati brez kratke ocene gospodarskega položaja. Prav skoz to aktivnost pa je treba nenehno ocenjevati tudi odgovornost komunistov in njihova prizadevanja za uresničevanje omenjenih nalog.«

Jože Kavčič se je v svojem uvodnem razmišljanju omejil na investicije v zadnjih letih in ugotovil, da je bila z realizacijo večjih investicijskih projektov indu-

strije, trgovin, objektov družbenega standarda in stanovanjsko-komunalne gradnje dosežena neka stopnja preobrazbe. Kljub temu pa so ostajala nerešena nekatera ključna vprašanja: preskrba občanov, pomanjkanje obratov družbene prehrane in stagniranje storitvene dejavnosti, na področju socialnega razvoja pa osnovno šolstvo, vzgojno varstvo in osnovnozdravstveno varstvo.

Lani so na področju investicij v gospodarstvu tekla prizadevanja, da investicije realiziramo po sprejetih programih in na podlagi skupnih prizadevanj pri združevanju sredstev, kar je bilo usklajeno z Ljubljansko banko — gospodarsko banko.

Zato so bile dane možnosti za gradnjo vseh načrtovanih investicij. Ob tem je Jože Kavčič sodil, da z izvajanjem investicije Indosa ne moremo biti zadovoljni, nepotrebna zamuda in nove zadrege se pojavljajo tudi pri gradnji tovarne pripravljene in polpripravljene hrane HP Kolinška.

Vse investicije v gospodarstvu so bile načrtovane v želji po prestrukturiranju gospodarstva. Vodile bodo do večjega izvoza ali bodo pomembnejše substitucije uvoza ali pa nosilke razvoja.

V nadaljevanju je Jože Kavčič omenil še melioracijska dela v kmetijstvu, naloge v komunalni infrastrukturi, stanovanjsko gradnjo na Fužinah in v Novih Jaršah, preskrbo občanov in gradnje iz programa II. samopri-spevka.

Svojo uvodno razlago je predsednik izvršnega sveta skupščine občine Ljubljana Moste-Polje Jože Kavčič zaključil: »Razvoj, ki temelji na navedenih investicijah, še vedno ne zagotavlja reševanja nekaterih ključnih problemov življenja in dela predvsem v osnovnem šolstvu, za katerega smo odgovorni po ustavi, vzgojnega varstva in osnovnega zdravstvenega varstva. Zato bi težko govorili o izenačevanju ravni dogovorjenega družbenega standarda v Ljubljani. Še vedno nimamo zagotovljene gradnje vrta in šole v novi soseski Fužine in s pričetkom gradnje obeh objektov že kasnim. Vsako nadaljnje odlaganje pa povzroča kup novih problemov in dodatnih stroškov, ker sta kompletna dokumentacija in zemljišče pripravljena.«

SAL

Prvi maj 1974 s Titom na Brdu

MOJE SREČANJE S TITOM

Vsak človek doživi v življenju trenutke, ki mu ostanejo v trajnem spominu. Zame je bil to sprejem pri tovarišu Titu.

Bilo je 1. maja 1974, ko je predsednik Tito na Brdu pri Kranju sprejel delegacijo krajevne skupnosti Posavje. Takrat sem prvič začutil veličino in skromnost tovariša Tita. Zanimal se je za vse podrobnosti dela v krajevni skupnosti. Z nami so bili tudi najmlajši. Njim je tovariš Tito posvetil posebno pozornost. Predvi-

deno je bilo, da bo sprejem trajal le uro. Zaradi dobrega razpoloženja in na izrecno željo tovariša Tita pa smo ostali pri njem več kot dve uri. Tudi zapeli smo. Tovariš Tito nam je rekel, naj zapojemo njegovo pesem Pleničke je prala pri mrzlem studenc. Nismo je znali. Pa nam je tovariš Tito sam priskočil na pomoč. Za slovo pa smo se skupaj fotografirali. Ta dan je bil moj življenjski dan.

MIRO DEŠMAN

● NAŠI DELOVNI LJUDJE IN OBČANI O SEBI IN O SVOJEM DELU

● POKLIC, KI SE GA ŽENSKE IZOGIBAJO

NAMESTO FRIZERKE — PRODAJALKA V MESNICI

Za prodajnimi pulci v mesnicah največkrat srečujemo moške, saj se ženske najbrž zaradi tradicije načrtno in s premislekom le malokrat odločajo za ta poklic. Tiste redke, ki so poprijele za to delo, pa so se v njem znašle po naključju. Zdi se, da je to opravilo nekako pregrebo in pretežno za ženske, kot da sekira in nežne ženske roke ne gredo skupaj.

Tudi Heleni Pavkovič, prodajalka v mesnici kmetijske zadruge Krka v Polju, si ni nikoli predstavljala, da bo kdaj opravljala ta poklic. Po končani osnovni šoli se je namreč vpisala v šolo za frizerke. Zasukalo pa se je drugače. Oče je imel v Novih Jaršah v najemu lokal za prodajo mesa, pa je Heleni popoldne ali dopoldne, ko je pač bila doma in ne v šoli, rekel: »Bi mi prišla pomagat v mesnico?« Kadar se Helena spomni na prve, nerodne začitke prodajanja, se vedno zasmeji. »Bila sem taka nevednica!« pravi. »Nisem poznala vrst mesa, ne drobovine, niti kosti.« Končala je šolo za frizerke, vmes je prodajala meso, kasneje se je vpisala še v Živilski šolski center v Mariboru. Tako je postala še prodajalka. Nikoli pa ni opravljala frizerskega poklica.

In ni ji žal. Vsako delo ima nekaj privlačnega, treba pa je seveda opraviti stvari, ki so večjih težke ali neprijetne. Helena o svojem poklicu meni takole: »Rada vidim, da so stranke zadovoljne. Hudo mi je, če ne morem ustreči njihovim željam. Vedno pa se ne da. Prav zdaj zelo primanjkuje mesa in imam težave s preskrbo. Vendar ga imamo pri nas še kar nekaj, ker se oče zelo trudi z nabavo.«

Ko vas tako gledam, kako se urno sukate za prodajnim pul-

tom, spretno odrežete kos mesa, zračunate znesek denarja, svetujete, odhitite tja zadaj v hladilnico, pomislil, da morate biti po celodnevem delu kar precej utrujeni.

— Sploh ne. Prejšnji petek sem vstala že nekaj čez peto uro in sem bila do večera na nogah, pa nisem čutila utrujenosti.

Kaj pa pozimi, ko je lokal zaradi mesa le malo ogrevan?

— Pozimi je boljše kot poleti, ker so razlike v temperaturi med prodajnim prostorom in hladilnico manjše.

Zdi se mi pa, da pri nas v lokalih niti ni tako hladno. Malo bolj se oblečem in ker se stalno gibljam, ne občutim mraza. Morda nekoliko zjutraj...

Rezanje mesa, zlasti pa sekanje večjih kosov ni videti tako preprosto. Toda vam očitno ne dela to nobenih težav.

— Način, kako pri rezanju oblikuješ meso, se mi zdi zelo pomemben. Vešnih kdo pravi: to meso je pa grdo. Pa to sploh ni res, le napačno je bilo odreženo.

Po trinajstih letih dela v tem poklicu Helena ne pozna več zadrege glede poznavanja vrst mesa, drobovine in kosti, njihovega sekanja in rezanja. Po končanem delu, ko slede haljo in sname bel trak za lase, se odpravi domov v Zalog, kjer jo najbrž že nestrno pričakujeeta njena dva otroka.

Tekst in foto: DARJA JUVAN

Helena Paukovič pravi: »Videz mesa je odvisen predvsem od njegovega oblikovanja, rezanja.«

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

RADIJSKE ZVEZE NA ŽELEZNIŠKI PROGI

Med železniškimi postajama Medvode in Jesenice postavljajo progovne radiorelejne postaje in vgrajujejo opremo za radijsko zvezo na lokomotive. Že letos bo na tem odseku gorenjske proge vzpostavljen radiodispečerski sistem, ki bo prek radijske zveze povezoval dispečerja in vlakovodje ter omogočal obojestransko seznanjanje z informacijami, ki so pomembne za reden in ekonomičen železniški promet. Uvedba teh zvez pa bo nedvomno prispevala tudi k večji varnosti prometa, saj bodo tako lahko hitreje odpravljali razne motnje na progi in vozom omrežju, na progovnih napravah in vlečnih sredstvih.

ŽELEZNIŠKE KARTE IZ AVTOMATOV

Potnikom, ki potujejo z ljubljanske železniške postaje na relacijah v lokalnem prometu, je od konca avgusta mogoče hitreje priti do vozovnice. Veliko gnečo pred potniškimi blagajnami, zlasti ob petkih, predprazničnih dnevih pa tudi ob torkih in četrkih, ko velja prepoved vožnje z osebnimi avtomobili, že redčita dva avtomata za prodajo

voznih kart, ki so ju postavili v neposredni bližini klasičnih prodajnih mest.

Avtomata, ki sta — mimogrede povedano — prva na jugoslovanskih železnicah, je izdelala zahodnonemška tvrdka Merona.

Prodaja vozovnic je zasnovana na tako imenovanem kilometrskem conskem principu. Merona Railway, večji avtomat, je namenjen izdajanju vozovnic do namembnih postaj na relacijah do 95 km. Tako lahko potniki kupijo vozovnico do vseh postaj in postajališč, vključno do Kandije, Sevnice, Laškega, Bleda — Jezera in Pivke.

Manjši avtomat je namenjen za prodajo vozovnic na relaciji od Ljubljane do Kamnika.

ŽG LJUBLJANA

Pred- in podopustniške reportaže — odvisno od tega, kdaj so posamezne številke glasil delovnih kolektivov prihajale v uredništvo — to so prevladujoče teme v juliju in avgustu! Morje, sonce in radost pa sem ter tja tudi kak vzdih.

Na, dopustov, vsaj tistih poletnih, je konec. Spočiti in zadovoljni, pa z nekoliko tanjšimi denarnicami, a zato s prijetnimi spomini stopamo v vsakdan. Tudi s to rubriko.

EMONKA SE PREDSTAVLJA

Temnordeča dvanajstnadstropna stolpnica ob Šmartinski cesti je nova skupna poslovna stavba SOZD Emona, v katere se je pred dvema mesecema vselilo okoli 950 delavcev iz 16 temeljnih in delovnih organizacij ljubljanske Emona.

Emonka — kakor se nove hiše prijemlje ime med delavci — ima v resnici 16 etaž. Sprehodimo se po stavbi izrednih razsežnosti.

Druga etaža pod zemljo je namenjena za energetske in inštalacijske naprave, čeprav je stavba priključena na toplarno. Tu so še zaklonišče oziroma večnamenski prostor, arhiv in ekonomat. V prvi kletni etaži so oddelek mikrofilmov, poštni oddelek,

telefonska centrala, tiskarna in tehnične delavnice.

V pritličju je ogromno predverje z recepcijo, poslovnevalnice interne banke in Globtourjevim turističnim bistorom. Reprezentančni del pritličja je prevzel Blagovni center za vzročno prodajo. Tu

sta še bife in samopostrežna restavracija s 178 sedeži.

Na sprehodu po kleti smo pozabili na manipulacijsko dvorišče, pralnico službenih avtomobilov, garažo in parkirne prostore, ki jih je nad 400.

Prvo nadstropje je klimatizirano in namenjeno elektronsko-rečunskemu centru, ob katerem sta dve ločeni — večja in manjša — dvorani za sestanke, sprejeme in konference.

Vsa naslednja nadstropja (non-stop vozijo štiri dvigala) pa so si razdelile delovne in temeljne organizacije Emona, ki so vsa tri desetletja domovale širom po Ljubljani. Poslovna stavba Emonka ima v celoti 17 tisoč kvadratnih metrov koristne površine, od katerih je 9.500 kv. m pisarniških prostorov.

V vseh nadstropjih so avtomati za kavo in druge osvežilne pijače.

Razsežnosti hiše posebno ilustrira podatek, da bo samo vzdrževanje (voda, elektrika, ogrevanje, prezračevanje itd.) letno stalo več sto tisoč dinarjev. Za vse naprave, vzdrževanje, čiščenje in strežbo skrbi okoli 90 delavcev, ki tvorijo samostojno delovno skupnost.

/VONE GJURIN

